

1 Διαμόρφωση οράματος για την κινητικότητα στο Δήμο Πειραιά

Το όραμα της πόλης για την κινητικότητα διατυπώνει συνοπτικά, με μία «φράση-κλειδί», τους στόχους που καλείται να εξυπηρετήσει το ΣΒΑΚ, ενώ ταυτόχρονα εμπνέει και παρακινεί τους πολίτες, τον Δήμο και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς προς αυτήν την κατεύθυνση. Επιπλέον, βοηθά τα εμπλεκόμενα μέρη να έχουν κοινό προσανατολισμό και να αποκλείουν δράσεις, μέτρα, και πρακτικές που δεν συμβάλλουν τελικά στο όραμα, διευκολύνοντας έτσι τη λήψη αποφάσεων και την αξιοποίηση των πόρων με έναν τρόπο πιο αποτελεσματικό.

Υιοθετώντας τους κανόνες που διέπουν γενικότερα τη μεθοδολογία ανάπτυξης μιας στρατηγικής, το όραμα θα πρέπει εκτός από το να αποτελεί πηγή έμπνευσης, να έχει και τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Το όραμα δεν θα πρέπει να είναι κάτι τόσο μακρινό που τελικά να μην είναι εφικτό. Ωστόσο, θα πρέπει να θέτει στόχους που να απαιτούν προσπάθεια για την εκπλήρωσή τους. Με τον τρόπο αυτό θα μπορεί να παρακινεί, χωρίς να αποθαρρύνει.
- Ένα όραμα θα πρέπει να είναι συλλογικό. Για να έχει νόημα, θα πρέπει να κοινοποιείται σε όλους όσους αναλαμβάνουν δράση για την εκπλήρωσή του. Δεν είναι κάτι που μπορεί να δημιουργηθεί και να εδραιωθεί από κάποια εμπλεκόμενη ομάδα μεμονωμένα χωρίς τη σύμφωνη γνώμη των υπόλοιπων εμπλεκόμενων μερών.
- Το όραμα αντιπροσωπεύει ένα «επιθυμητό μέλλον». Μεταξύ των διαφορετικών τρόπων που θα μπορούσε να εξελιχθεί η πόλη, το όραμα περιγράφει το μέλλον αυτό στο οποίο φιλοδοξούν περισσότερο οι ενδιαφερόμενοι φορείς και πολίτες και το οποίο πιστεύουν ότι θα φέρει το μεγαλύτερο όφελος για την πόλη συνολικά.
- Ένα όραμα για να είναι επιτυχημένο, θα πρέπει να ευθυγραμμίζει τις ανάγκες και επιδιώξεις των επιμέρους μερών προς ένα τελικό στόχο. Σε στιγμές διαφωνίας, ένα ισχυρό όραμα βοηθά στον παραμερισμό τυχόν διαφορών και στην εκ νέου σύμπλευση προς τον κοινό στόχο.
- Το όραμα θα πρέπει να διατυπώνεται με σαφή, συνοπτικό τρόπο ώστε να μπορεί να γίνει κατανοητό από όλους, χωρίς εκφράσεις που ενέχουν υπερβολή ή δεν έχουν ιδιαίτερη σημασία.

Η ανάπτυξή του μπορεί να προκύψει μέσα από την απάντηση σε δύο (2) βασικά ερωτήματα:

- Σε τί είδους πόλη θέλουμε να ζήσουμε;
- Ποια θέλουμε να είναι η ταυτότητα της πόλης μας; Πως θα προκύψει/ αναδειχθεί αυτή η ξεχωριστή ταυτότητα για την πόλη;

Τα κρίσιμα αυτά ερωτήματα, προκειμένου να εναρμονίζονται με το συλλογικό χαρακτήρα του οράματος, απαντώνται κυρίως μέσα από τις συμμετοχικές διαδικασίες με τους εμπλεκόμενους φορείς και τους πολίτες.

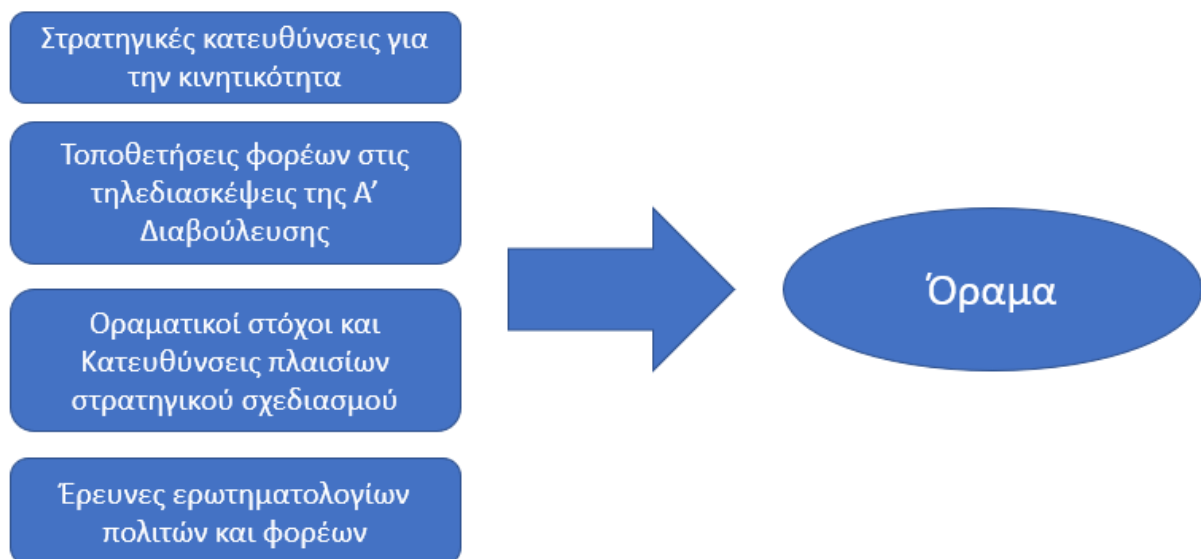
Ενδεικτικά παρουσιάζονται κάποια παραδείγματα οραμάτων από την ευρωπαϊκή και εθνική εμπειρία στην εκπόνηση ΣΒΑΚ, στον παρακάτω πίνακα:

Μεθοδολογία ανάπτυξης του οράματος

Το όραμα για την κινητικότητα στο Δήμο Πειραιά αποτελεί προϊόν συνδυασμού των:

- των αποτελεσμάτων των συμμετοχικών διαδικασιών της Α΄ Φάσης συμμετοχικού Σχεδιασμού (έρευνες ερωτηματολογίου και τοποθετήσεις φορέων στις τηλεδιασκέψεις)
- των προτεραιοτήτων για την κινητικότητα που αναδείχθηκαν στο παραπάνω κεφάλαιο
- του οράματος και των κατευθύνσεων των πλαισίων υπερκείμενου και τοπικού στρατηγικού σχεδιασμού

Σχετική βαρύτητα δίνεται στα αποτελέσματα της Α΄ Φάσης συμμετοχικού σχεδιασμού όπου οι επιθυμίες των πολιτών και των σημαντικότερων φορέων της πόλης εκφράζονται με άμεσο τρόπο, ενισχύοντας το αίσθημα συμμετοχής και δημοκρατίας των πολιτών στο Σχεδιασμό της πόλης τους. Το όραμα διαμορφώνεται βάσει οραμάτων προηγούμενων στρατηγικών σχεδίων του Δήμου ώστε να συνάδει με την Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης η οποία με τη σειρά της έχει βασιστεί σε κατευθύνσεις, στόχους και οράματα κειμένων ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών πολιτικών.

Εικόνα 1.1: Μεθοδολογία ανάπτυξης οράματος

Οραματικοί στόχοι από τις έρευνες ερωτηματολογίων

Η διαμόρφωση του οράματος για την κινητικότητα στον Δήμο Πειραιά βασίζεται σε σημαντικό βαθμό στα αποτελέσματα της Α΄ Φάσης του Συμμετοχικού Σχεδιασμού, που αποτελούν ουσιαστικά τα συμπεράσματα από τις τοποθετήσεις των εκπροσώπων φορέων και πολιτών στις τηλεδιασκέψεις και τα αποτελέσματα από τις έρευνες ερωτηματολογίων φορέων και πολιτών.

- Η γνώμη των πολιτών

Η γνώμη των πολιτών για τις κατευθύνσεις που θα πρέπει να πάρει ο Δήμος για την κινητικότητα αποτυπώθηκε μέσω **ερώτησης περί των σημαντικότερων υφιστάμενων προβλημάτων**, τα αποτελέσματα της οποίας θα σχολιαστούν σε επόμενο κεφάλαιο και μέσω **άμεσης, ανοικτού τύπου, ερώτησης προς τους πολίτες σχετικά με την επιθυμητή εικόνα για την πόλη του Πειραιά την επόμενη δεκαετία στο τομέα της κινητικότητας**, της οποίας και τα αποτελέσματα αναφερόμαστε στη παρούσα ενότητα.

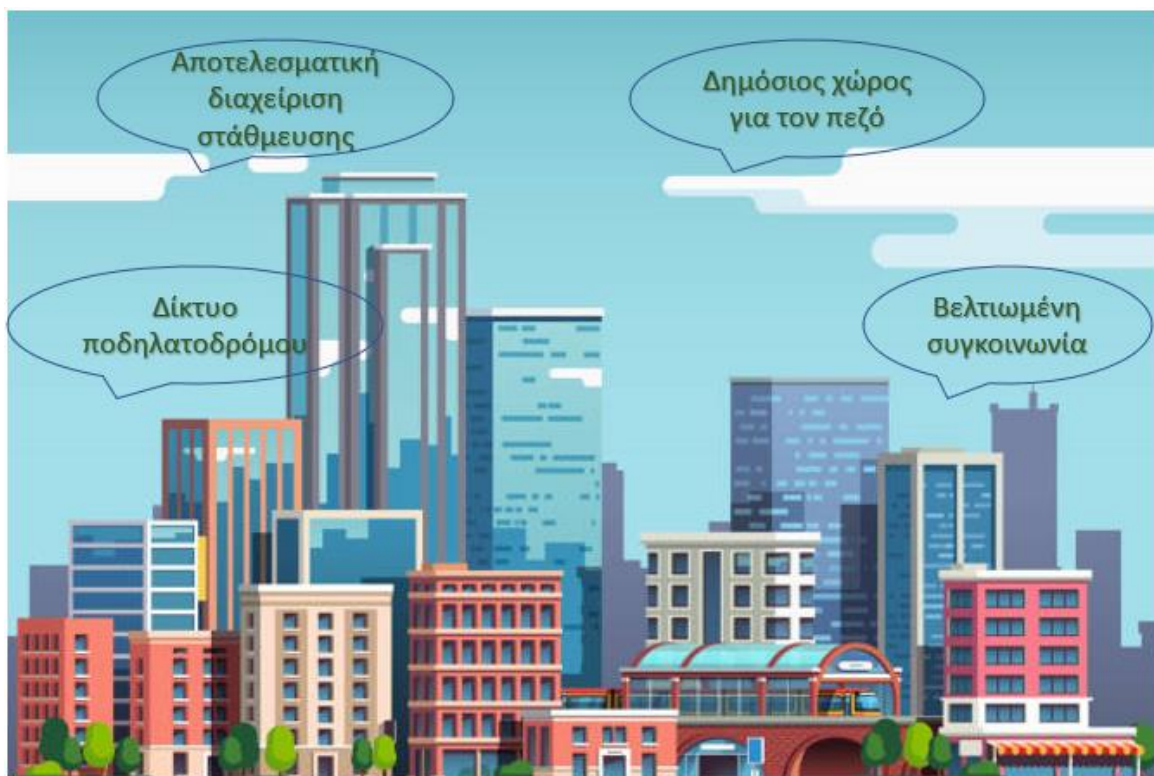
Οι πολίτες περιέγραψαν την επιθυμητή εικόνα για τον Πειραιά με παραπάνω από μία προτάσεις κάνοντας πολύ συχνά, παρόμοιες αναφορές. Η ανοικτού τύπου ερώτηση τους έδωσε τη δυνατότητα να εκφραστούν με λιγότερο τυποποιημένο και συγκεκριμένο τρόπο, όπως συμβαίνει στις κλειστού τύπου ερωτήσεις. Όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται ομάδες φράσεων, που χρησιμοποίησαν οι πολίτες, οι οποίες παραπέμπουν σε κοινή κατεύθυνση. Δόθηκαν **συνολικά 630 απαντήσεις** όπου κάθε μία περιλάμβανε τουλάχιστον μία πρόταση για την επιθυμητή μελλοντική εικόνα του Πειραιά.

Ομάδα φράσεων	Συχνότητα αναφορών
«Περισσότερος χώρος στον πεζό» «Μεγαλύτερα και βελτιωμένα πεζοδρόμια» «Περισσότερες πεζοδρομήσεις» «Πιο άνετη και χωρίς εμπόδια μετακίνηση των πεζών»	≈300
«Πιο πολλά δρομολόγια» «Πιο συχνή συγκοινωνία» «Βελτίωση της συγκοινωνίας»	≈200
«Περισσότεροι χώροι στάθμευσης» «Καλύτερη διαχείριση στάθμευσης» «Αντιμετώπιση παράνομης στάθμευσης και αστυνόμευση»	≈180
«Περισσότεροι ποδηλατοδρόμοι» «Δίκτυο ποδηλατοδρόμων»	≈150
«Πιο ασφαλής μετακίνηση των πεζών» «Περισσότερη ασφάλεια στους δρόμους»	≈100

«Λιγότερα ΙΧ αυτοκίνητα» «Περιορισμός και αποθάρρυνση του ΙΧ»	≈100
«Περισσότερο πράσινο» «Περισσότερα πάρκα και πλατείες» «Αναπλάσεις αστικών χώρων»	≈100
«Βελτιωμένη πρόσβαση για ΑμεΑ» «Υποδομές για ΑμεΑ»	≈70

Παρατηρώντας τον παρακάτω πίνακα, είναι εμφανές ότι κύρια επιθυμία των πολιτών του Πειραιά είναι η **απόδοση περισσότερου δημόσιου χώρου στους πεζούς** με αναδιαμόρφωση των υφιστάμενων υποδομών και τη δημιουργία νέων, ώστε η πεζή μετακίνηση να εξελίσσεται απρόσκοπτα, με ασφάλεια και άνεση. Επιπλέον, οι πολίτες θέλουν μία πόλη **με βελτιωμένη συγκοινωνία, αντιμετώπιση του έντονου προβλήματος διαχείρισης της στάθμευσης και διαμόρφωση δικτύου ποδηλατοδρόμων** για την ενθάρρυνση της χρήσης του ποδηλάτου.

Πέραν των παραπάνω κατευθύνσεων, σημαντική μερίδα των ερωτώμενων πολιτών ανέφερε ότι θα ήθελαν μία πόλη **με λιγότερα αυτοκίνητα** και ενθάρρυνση των ήπιων μορφών μετακίνησης, **με πιο ασφαλή κυκλοφορία στις οδούς και πιο ασφαλή μετακίνηση των πεζών και των ευάλωτων ομάδων**, και **αναπλασμένους κοινόχρηστους χώρους με έντονη την παρουσία πρασίνου**, όπως διαμόρφωση πάρκων και πλατειών. Τέλος, μία μερίδα πολιτών επιθυμεί την **βελτίωση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ με την αναβάθμιση και διαμόρφωση κατάλληλων υποδομών**. Η εκτίμηση της ομάδας του Αναδόχου, για την πιθανή χαμηλή συχνότητα αναφοράς στη μετακίνηση και προσβασιμότητα των ΑμεΑ, είναι ότι πολλές από τις αναφορές των πολιτών στη βελτίωση των πεζοδρομίων και απόδοση του δημόσιου χώρου στους πεζούς, υπονοούν και αναφορά στην μετακίνηση των ΑμεΑ και ευάλωτων ομάδων χρηστών δίχως απλά να διαχωρίζονται από τις υπόλοιπες ομάδες πεζών.

Εικόνα 1.2: Οι κυριότερες επιθυμίες των πολιτών για την κινητικότητα στην πόλη του Πειραιά
- Η γνώμη των φορέων

Οι φορείς που προσκλήθηκαν στις τηλεδιασκέψεις της Α' Φάσης Συμμετοχικού Σχεδιασμού είχαν τη δυνατότητα, πέραν των τοποθετήσεων σε αυτές, να τοποθετηθούν και μέσω της, ειδικά διαμορφωμένης για τους φορείς, έρευνας ερωτηματολογίου. Στην έρευνα συμμετείχαν 28 φορείς. Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι φορείς επιθυμούν έναν Πειραιά με **σωστή διαχείριση της στάθμευσης, με οργανωμένο δίκτυο MMM που να εξυπηρετεί τις ανάγκες των πολιτών, με αναδιαμορφωμένες υποδομές για άνετη και ασφαλή πεζή μετακίνηση και χρήση ποδηλάτου, με περισσότερους κοινόχρηστους χώρους για αναψυχή με περισσότερο πράσινο σε όλη την έκταση της πόλης.** Αξιοσημείωτο είναι ότι σημαντική μερίδα των φορέων συνέδεαν τις προτάσεις με τη παρουσία του λιμένα και του παραλιακού μετώπου, το οποίο σημαίνει ότι επιθυμούν τον λιμένα ως ένα θεμελιώδες και αναπόσπαστο μέρος του συστήματος κινητικότητας της πόλης.

Διατύπωση οράματος

Ο Δήμος σε συνεργασία με την ομάδα εργασίας του Αναδόχου διατύπωσε μία αρχική μορφή του οράματος για την κινητικότητα στο Δήμο Πειραιά, το οποίο προέκυψε με βάση τη μεθοδολογία του 5.1 και δεν αποτελεί την οριστική του μορφή καθώς αυτή θα παρουσιαστεί στην Β' Διαβούλευση στο Δίκτυο Φορέων για να επικυρωθεί, ίσως τροποποιημένο, και να οριστικοποιηθεί εν τέλει. Η «φράση-κλειδί» που αποτυπώνει το όραμα διαμορφώθηκε με προσεκτικό τρόπο από τον Δήμο και την ομάδα του Αναδόχου ώστε να αποτελέσει την πηγή

έμπνευσης και τον γνώμονα για τους πολίτες και τους φορείς της πόλης για τις κατευθύνσεις και τους στόχους για την κινητικότητα στο Δήμο Πειραιά.

«Πειραιάς, μια πόλη ανθρωποκεντρική που σέβεται και πράττει για τον πεζό, επενδύει στην βιώσιμη ήπια πολυτροπική κινητικότητα και την οδική ασφάλεια, με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον και υποστήριξη στην ταυτότητα της πόλης ως ένα επιχειρηματικό, ναυτιλιακό και τουριστικό κέντρο διεθνούς εμβέλειας»